

קדנע וחויל

בין חללי פטרה לבין הדמויות של "חולות לוחמים". אולם אינו מאימין כי בטיכום הסופי יכולים רכי שות מוצדקים אלה להצדיק את איסור הצגת הסרט.

★ ★ ★

על כל פנים, יש להבדיל לחלוטין בין עצומתן של המשפחות השכולות וידי דיהן, בעלי הכתונות הטהרות, לבין פעולתן של הממונה על עידוד הסרט הישראלי, ש' כתונותיו שונות לגמרי.

פקיד זה לחם בסרט עוד לפני התחלת הסרטתו. הוא מעצ ממנו את ההקלות ש' ניתנו לאכסדוס, יצירת השנור המגעילה של אוטו פרמינגר, שסילפה עד ללא הכר את מסעו של עם שלם, ולא רק של עשרה צעירי רים יפים.

כי פרמינגר הפיקח הלך בתלם. הוא יצר דמויות שכל תורם בברונקס ובברוקלין י' כל לשפוף דמעות למראן, ת' כ' חתימתו על צ'ק למגבית. כל היהודים טובים. כל הערבים מגולים. היהודים רוצים שלום ו' קידמה. הערבים הם רוצחים ופראי-מדבר.

חולות לוחמים אינו סרט טיב יותר, אך לפחות אין הוא מבחיל בצורה כזו. לכן יצא עליו קצפו של הממונה על עידוד הסרט הישראלי (שתוארו האמיתי היה צריך להיות: הממונה על עידוד הסרט המביע את קו ממשלת ישראל).

ואכן: איך מראים לעולם שגם הישראלים עוברים את הגבול בין אופן בלתי-רחוקי ומסתננים לארץ ערבית? כי צעירה ישראלית פ' תחת כאש על בדואי? כי יש ב' ישראל רודפי-בצע, בוגדים, רקרי ניות-באר?

כיצד יגיבו על כך התורמים למגבית, ש' שמעו מזה שנים כי כל המסתננים הם פ'דאיון ערביים, שרק הערבים יורים (ומ' תוך תאחזרצח גרידא), וכי הנוער הישראלי כולו לבן וטהור?

אדם נבון י' בין כי סרט המראה את שני צידי המטבע מהחזקת תעמולה טובה ומשכנעת יותר למען ישראל. אולם הממשלה אינה מבינה זאת.

לפיכך בוחש אותו פקיד בקדרה ומבקש להביא לאיסור הצגת הסרט מטעם הצנזורה.

★ ★ ★

לצנזורה זאת לא נסכים. חייבים אנו להתחייס בכבוד לזעמן של המשפחות השכולות, לשקול את תלונתן ולהסיק מס' קנה כמיטב מצפוננו. אך לקנוניות ממשל תיות, שמטרתן לחסל כל יוזמה קולנועית שאינה מקבלת את השראתה מן הממשלה, לא נתייחס לא בהבנה ולא בס' בלגות.

אנחנו רוצים בפיתוח הסרט הישראלי. אנו מאמינים שיב' א יום וחזקות אושוויץ ישתקפו בסרט ישראלי שלא יפול ברמתו מהירושימה, אהובת'. אנו מקחים שיקומו בישראל הקטנה גאונ'קולנוע שיוכלו להת' מודד עם אינגמאר ברגמן, האיש שהפך את שבידה הקטנה למעצמה קולנועית. אנו בטור חים שיש בישראל הכוחות ליצור משהו שתחרה עם תקופותיהן של הניאוי ריאליזם האיטלקי והגל החדש הצרפתי.

אולם כל זה יישאר בגדר חלום, אם נסבול שתועמלני-שנור ממשל תיים ישתמשו בצנזורה כדי להח' ניק את חופש היצירה. שום סרט אמיתי לא יוולד באווירה של הידדיוז אווילי וכפוי.

אם יעלה ביד פקידים ורזיוס לאסור את הצגת חולות לוחמים, מתוך מגמה תעמ' לתית של קו ממשלתי, יהיה זה יום שחור לעתיד הקולנוע הישראלי.

חלוקה זו אינה משקפת לגמרי את הר' שם הכללי. כי בעוד שא רי זוהר, הקיבוץ ניק האידיאליסטי, מצליח לחדור אל לב ה' צופה, אין הטיפ סים השלייים משכנעים כלל. דליה עצמה נראית כ'לדה טובה מ' שביציון, המשתדלת מאד-מאוד (אך לשוא) להיות רעה.

חשוב יותר: קשה להאמין שמישהו יעלה על דעתו לקשר את המסע המתואר בסרט עם המסעות האמיתיים שהיו. התסריטאי לא השתדל ליצור קשר כזה. להיפך. השוני בלט מאוד. כל ישראל יודע, למשל, כי אין מגילות גנוזות בפטרה.

חולות לוחמים: האם זו השמצת זכר חללי פטרה?

אך בטענה העיקרית צודקות ה' משפחות: יש פער עצום בין ה' דמויות בסרט לבין חללי פטרה. אין זה רק הבדל בדמויות. זהו הבדל אירי ברמה האנושית. "חר לוחמים" אינו מנציח את ה' עשרה שהלכו — וטוב שאף אחד אינו מנסה לעשות זאת.

האם ע'בדה זו, שאין עליה ערעור, מצ' דיקה או מחייבת את איסור הצגתו ביש' ראל?

"כן!" יגידו רבים אשר זכר העשרה קדוש להם, ושהיו רוצים לשמר את חר' תהי'קודש המיוחדת אשר השם פטרה מע' ר' בלב הנוער העברי. "לא!" יגידו רבים אחרים, שיטענו כי אי' אפשר להחרים את פטרה כמבנה לזכר ה' נופלים. איאפשר למנוע בעד ס' פר מלכתוב סיפור מפוקפק על פטרה. איאפשר למנוע גם בעד טיפוסים שלילים מללכת לפטרה, אם ירצו להתאבד בצורה זו. ואיאפשר ל' אסור על תסריטאי לעצב עלילה על פטרה כמות נפשו, כל עוד אין ה' א כפקיע לצ' ר' זה פרטים מפרש'ת אמית'ות.

חייב כל אדם לכבד את רגשותי' הן של המשפחות השכולות. דעתן חייבת להישמע — ולו רק גם כדי שזכור כולנו את ההבדל העצום

למנוע את המסע. הם עוברים את הגבול, מגיעים לפטרה, מוצאים את הפצע ואת המגילה. תוך כריכך, הורגת דליה את אחד הבדואים, ואילו החבר הרע מנסה להפקיר את חבריו, ומת. אחריו מתים כמעט כל משתתפי המסע. בהגיע האחרונים לגבול ישראל, חללים הבדואים מרדיפתם אחריהם ומפסיקים את האש.

מבחינת הרמה, קשה לחדון דין אחר על הסרט. גיבורו האמיתי הוא הנוף של ארץ-ישראל — כולל פטרה. הצילומים נהדרים — אולי היפים ביותר שצולמו איפעם ב'

קשה מאד להתחכך עם משפחה שכ' לה על עניין הנוגע לזכר בנה. כי זכור של בן, קדוש הוא — ובעניינים של קדושה, עולה הרגש על ההגיון.

בימים אלה מתארגנת פעולה צ'בורית למען איסור הצגת הסרט חולות לוחמים. בראש פעולה זו ע'מדות משפחותיהם של חללי סלע-אדום. איאפשר לקרוא את דב' ריהן, אשר חטולם הזה ג'תן להם מקום בגליון זה, ללא התרגשות והשתתפות בכאב. כנגד זה מביאים יצרני הסרט ג'מ'קים של הגיון. על כף המאזניים מונח גורל ה' סרט הציני הראשון שכל'ו ישראלי. בש' כיל עתיד תעשיית הסרטים הישראלית, זהו סרט חש'ב.

על כן, חייב הציבור ישאלו ב' מלוא הרצינות: האם יש הצדקה לאיסור הצגת הסרט?

★ ★ ★

עד כה הקריבו עשרה צעירים עבריים את עצמם על המיזבח ששמו פטרה. כולם היו ממיטב הנוער העברי. הם לא היו הרפתקנים מן הרחוב, רודפי בצע או כבוד. הם היו סיירים שאהבו את הארץ ברגליהם — ואין אהבה עזה מזו.

החליטה לפטרה היתה מתמיד בחזקת טירוף — אולם טירוף נ'פ' לא, טירוף שכולו אהבה, טירוף שמקורו בתחושה מולדתית כה עמוקה, עד שמחוויות לעומתה הסיפמות הנכובות של העסקנים, באספות-עם.

קראו להם הרפתקנים. קראו להם שח' צרים. יתכן ויש אמת בכינויים אלה. אלא שהרפתקנות זו ושח'י' זה, הנחילו לאוהבי את מדינת-ישראל. הם היו חלק מאותו מגש' הכסף אשר כה הירבו לדקלם עליו. אפשר לשלול אותם, כאשר הם מוקדשים למיסקס' שחא ומובילים את בעליהם לאכדון שאין בו תכלית — אך גם אז איאפשר שלא ל' הרכין בפניהם ראש, באהבה ובכבוד. עתה באים בני משפחותיהם של העשרה וטוענים: הסרט משמק' את זכרם. הוא מתאר מסע לפטרה, שכולו הרפתקנות וזל'ה ורודפי-בצע. כל מי שיראה את הסרט, ייחס תכונות כאלה לאותם שהלכו ולא חזרו. הרי זה חילול-קידש.

זוהי האשמה חמורה. שום שר קול מיסחרית-ועלתי אינו יכול ל' עמוד בפני טענה שבקדושה. ה' שאלה היא רק: האומנם מוצדקת הטענה במלוא ההצדקה?

★ ★ ★

הסרט "חולות לוחמים" אינו יצי' רה קולנועית מזהירה. רמתו כרמת מע' רבון אמריקאי מדרגה ב' או ג'. אולם הג' דדה זו כבר צופנת בח'בה מחמאה גדולה. אחרי עמוד האש, מעשה בחונ'ת ורח'ב ניואשו רבים מן האפשרות של ייצור סרט ישראלי, שכל שחקניו ישראלים וששפתו עברית. מבחינה זו, חולות לוחמים הוא תמ' רורידר. הוא סרט ישראלי — גם סרט וגם ישראלי.

הסרט מתאר מסע של ארבעה צעירים וצעירה אחת — לפטרה. כל אחד מהם הולך בגלל נימוק אחר. דליה לב' א, שאירגנה את המסע, יצאת כדי להציל את חברה, שנפצע במסע קודם ונשאר בפטרה. ארי זוהר י' צא כדי להציל חייאדם. הילל נאמן יוצא כדי לגלות מגילה גנוזה למען האוניברסיטה העברית. עד קוטלר יוצא מתוך הרפתק' נות ילדותית. אברהם אייזנברג (ברזילי) י' צא כדי להתעשר מן המגילה וכדי לזכות בסרט המובטח — גופה של דליה לב'א.

החלק הראשון של הסרט, החלש יותר, מראה כיצד מגייסט דליה את ארבעת חב' ריה, בצורה מפוקפקת למדי. החלק השני, הע'לה על קודמו, מתאר את המסע עצמו. החמישה מתחמקים מידי המשטרה, המנסה

★ ★ ★

אלא שדא על הרמה רוגזות המשפ' חות. כעסן מופנה נגד הת' כן. לדעתן, מדבק הסרט אופי' שלילי להולכי-פטרה.

האם דעתן צודקת? מבחינה סטאטיסטי, שנים ממשתתפי ה' מסע הם אידיאליסטים, השלישי הרפתקן ילדותי אך סימפאטי, הרביעי מנהל, והחמ' שית — דליה לב'א — תערובת של טוב ורע.